

Kontroversar knyttta til vindkraftutbygging

Erfaringar frå Frøya

Marius Korsnes
Forskar
Institutt for tverrfaglige kulturstudier

Marte Austenå
Masterstudent
Institutt for tverrfaglige kulturstudier

Oversikt

- Litt bakgrunn om forskning på vind i Noreg
- Litt bakgrunn om Frøya
- Våre mellombelse funn frå Frøya

Kvifor finnast det motstand?

“a higher likelihood of rejection [of wind turbines] in areas with more highly educated people and people working in the private sector, compared to a higher likelihood of approval in areas with more unemployed people”
(Liljenfeldt & Pettersson 2017, p. 648).

- Men kvifor finnast det motstand?
- NIMBYism ikkje god forklaring på motstand:

“Local opposition cannot be explained by the egotistical motives of local residents. When the inclination to behave according to (supposed) backyard motives is investigated, the scale to measure this phenomenon appears to indicate commitment to equity issues and fairness of decision-making”
(Wolsink 2007, p. 2692)

Liljenfeldt, J., & Pettersson, Ö. (2017). Distributional justice in Swedish wind power development—An odds ratio analysis of windmill localization and local residents' socio-economic characteristics. *Energy Policy*, 105, 648-657.

Wolsink, M. (2007). Planning of renewables schemes: Deliberative and fair decision-making on landscape issues instead of reproachful accusations of non-cooperation. *Energy policy*, 35(5), 2692-2704.

Tidlegare forskning på vindkraft i Noreg

- Rygg (2012): Ikkje NIMBY
 - Typiske argument mot: visuelt/støy, arealbruk, fugleliv og vilt
 - Typiske argument for: økonomi, modernisering, arbeidsplassar
- Gjerald (2012, s.72): Konsesjonsprosessen ved Mehuken II
 - det positive utfallet for utbyggingsplanane: «eit resultat av gjennomtenkt informasjonsarbeid retta mot grunneigarar og vektlagde forhandlingar retta mot kommunen og andre sentrale offentlege avgjerdsorgan.»
- Karlstrøm & Ryghaug (2014): Partipolitikk betyr meir for motstand mot vind enn geografi
- Inderberg et al. (2020): Er kommuna negativ eller nøytral til vindkraft reduserer det sjansen for utbygging betrakteleg

Frøya - eit kort samandrag

- Planar om vindpark starta 2002
 - TrønderEnergi og NTE
- Konsesjonssøknad 2004, støtta av lokale politikarar
 - 63 turbinar, 200 MW
- Lokal avrøysting 2005: 1177 for og 1114 mot (51,4 vs 48,6%)
- Opprinneleg konsesjon gjekk ut, men vart fornya i 2012
- Formelle klager nådde ikkje fram, OED trumfa igjennom i 2013, redusert til 60 MW
- Bygging starta 2019, ferdig okt. 2020. 60 MW, 14 turbinar

Våre data frå Frøya

- Datainnsamling pågår
 - Hittil: intervju med 6 ulike aktørar, både for, mot og nøytrale
- Besøk på Frøya to gonger, ein gong i mai og ein gong i november
- Studier av konsesjonsprosess, dokument og media

Mellombelse funn I

- **Argument for dei som var for:**
- Fornybar energi trengs for å kunne overkomme klimaendringar
 - «Hvis man tenker på at alle trailere skal gå på strøm, og alle biler skal gå på strøm. Mer og mer båter skal gå på strøm. De dieseltogene som er igjen skal gå på strøm. Flere hus blir det. Jeg helt sikker på at vi kommer til å få et økt energibehov i fremtiden uansett om vi som samfunn sparer inn kanskje 20 prosent.»
- Kollektivet vs. Individet: vindenergi eit nødvendig onde
 - «...egoisme kontra samfunnsbygging. I dag er vi mer opptatt av å ivare ta oss selv, meg og hva jeg har lyst til og hva jeg ønsker. I forhold til sånn som det var etter krigen der de skulle bygge samfunn. Og der de gjerne ofret natur da, for å bygge.»

Mellombelse funn II

- **Argument for dei som var mot:**
- Misnøye og mistillit mot konsesjonsprosessen
 - «Slik konsesjonane er bygd opp er det veldig liten snakk om menneska oppi dette her. Der er sjølvsagt punkt som er nødvendige, slik som raudlista artar og slikt. Men det har alltid vore snakk om avbøtande tiltak. Direktoratet for Naturforvaltning advarte mot å bygge vindkraft her på Frøya i 2005, på grunn av raudlista artar og flora og fauna. Det samme sa riksantikvaren på grunn av eldre steinalder funn som er gjort her. Desse åtvaringane vart forsterka av Miljødirektoratet i både 2012 og 2018. Slik såg vi **at Miljødirektoratet har ingen makt i forhold til NVE**»
- Misnøye med fokus på vekst:
 - «Barth-Eide har gått ut og sagt at han vil halde fram med vindkraft på land. Vi har fortsatt denne dominansen i det politiske miljøet som går på dette med at «Vi må ha fart, vi må ha industri». Vi skal ha både havvind, og vindkraft på land, og olje, og solceller, mineralutvinning, og vi skal ha alt. Og tåler rett og slett ikkje naturen vår.»

Oppsummering

- Kontroversar er viktig arena for å forstå deltakingsprosessar
- Frøya har synt og skapt engasjement for motstandsrørsla mot vindkraft, med nasjonale verknader
- Kollektivet vs individet
 - Ulike oppfatningar om rollen til staten – kva er rollen til kommuna i slike prosessar
- Konsesjonsprosessen: langdryg og utrettferdig?
- Lokalsamfunnet er på mange måtar splitta – korleis kan vi unngå polarisering?